

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bahar-2024

Ders Saatleri:

Salı 14:00-16:00

Perşembe 14.00-16.00

Dr. Öğr Gör. Nesibe YAZGAN USLU

Eposta: yz.nyuslu@29mayis.edu.tr

Haftalık Görüşme Saatleri:

Salı 11.30-13.30

Perşembe 11.30-13.30

Ders Tanımı

Bu ders, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinleri okuyabilmek için bilinmesi gereken temel kelime ve kavramlar ile Arapça ve Farsça kelimelerin yapısı ve temel kurallarından ve edebi eserler başta olmak üzere, tarihi, bibliyografik, felsefi ve dini-tasavvufi alanlarda yazılmış eserlerin okunması, anlamlandırılması ve günümüz Türkçesine aktarılması çalışmalarından oluşmaktadır. Bu ders kapsamında farklı yüzyıllara ait Osmanlıca metin okuma çalışmaları yapılacak; bu metinlerin dilsel ve semantik yapıları incelenecek ve Türk edebiyatı tarihinin Osmanlı sahasına ait en önemli metinleri tanıtılacaktır.

Bu dersin amacı Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinler aracılığıyla Osmanlı tarihi, kültürü ve edebiyatı hakkında bilgi edinebilmek okuma ve araştırma yapmak isteyen öğrencilerin Osmanlı Türkçesinde yazılmış kaynakları tanımaları ve bu eserleri doğru bir şekilde okuyarak yorumlayabilmeleri için gerekli olan temel bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

Ders Başarı Notunun Değerlendirmesi ve Gereklilikleri

- **Quizler** (2 adet. Her bir sınav %5 olmak üzere ders başarı notunun toplam %10'u). Dönem boyunca belirtilen haftalarda 1 adet Vize Sınavından önce; 1 adet Final Sınavından önce olmak üzere toplam 2 adet kısa sınav yapılacaktır. Bu sınavlar ders saati içerisinde ve yüz yüze yapılacaktır. İlk quiz notunun %5'i vize sınavına; ikinci quiz notunun %5'i final notuna eklenecektir.
- **Ara sınav** (1 adet. Ders başarı notunun %35'i): Dönem boyunca 1 ara sınav yapılacak ve bu sınav 3 sorudan oluşacaktır. İlk soruda, verilen Osmanlı harfleriyle yazılmış metnin doğru okunması istenecektir. İkinci soruda Osmanlıca bir metnin günümüz Türkçesine aktarılması istenecektir. Üçüncü soru Osmanlıca kelimelerin cinsi, vezinleri ve gramer özellikleri hakkında olacaktır. Ders başarı notunun hesaplanmasında ara sınav puanının %35'i esas alınacaktır.)
- **Sınıf içi katılım** (Ders başarı notunun %5'i): Derslerde öğrencilere Osmanlıca okuma çalışması yaptırılacak ve bu çalışmalar öğrencinin sınıf içi katılım notu olarak; ders başarı notunun hesaplanmasında %5 etki edecektir.
- **Final Sınavı** (1 adet. Ders başarı notunun %50'si): Dönem boyunca 1 final (bitirme) sınavı yapılacak ve bu sınav 3 sorudan oluşacaktır. İlk soruda, verilen Osmanlı harfleriyle yazılmış metnin doğru okunması istenecektir. İkinci soruda Osmanlıca bir metnin günümüz Türkçesine aktarılması istenecektir. Üçüncü soru Osmanlıca kelimelerin cinsi, vezinleri ve gramer özellikleri hakkında olacaktır. Ders başarı notunun hesaplanmasında final (bitirme) sınavı puanının %50'si esas alınacaktır.)
- **Bütünleme Sınavı:** Final Sınavına sağlık problemleri sebebiyle giremeyen ve resmi sağlık raporu getiren öğrencilere sunulan bir haktır.

Ders Politikaları**İntihal:**

Bir kişinin ödevlerinde ve ders için hazırlanan herhangi bir çalışmasında başka kişilerin ifade, buluş veya düşüncelerini kaynak göstermeksizin kendisine aitmiş gibi kullanması intihaldir. İntihal bir tür sahtekârlık ve hırsızlıktır.

Alıntı ifadeler ve fikirler için kaynak göstermemek ya da ödünç alınan ifadeleri tırnak içinde yazmamak ve kaynak göstermemek intihal sayılır. İntihal bilinçli olarak veya kaza eseri oluşabilir. Öğrenciler teslim ettikleri yazı ve sunumlarında intihal yapmadıklarını beyan eder. Aksi durumlar ortaya çıktığı takdir, öğrenci dersten kalacak ve Üniversite tarafından bu konuda disiplin soruşturması yapılacaktır.

Derse Katılım ve Yoklama:

Ders katılım zorunludur. %30'un üzerinde devamsızlık yapan öğrenciler- sınav ve ödev notlarına bakılmaksızın- dersten FF harf notu alacaklardır.

Ders Müfredatı

(Tüm okumalar ve diğer ders materyalleri okul eposta hesabınızla erişebildiğiniz Microsoft Teams üzerinden ulaşılabilir durumdadır.)

Ders Kaynakçası

Abdülhak Hâmid, *Merkad-i Fâtih'i Ziyaret*

Ahmet Cevdet Paşa, *Belâgat-ı Osmâniye*.

Evliyâ Çelebi, *Seyahatnâme*

Faruk Kadri, Timurtaş, Osmanlı Türkçesine Giriş. İstanbul: Umur Reklamcılık ve Matbaacılık, 1983.

Faruk Kadri, Timurtaş, Osmanlı Türkçesi Metinleri II. İstanbul: Alfa Yay., 2000.

Faruk Kadri, Timurtaş, Osmanlı Türkçesi Grameri III. İstanbul: Alfa Yay., 2003. Hayati Develi. Osmanlı Türkçesi Kılavuzu. C. 1-2. İstanbul: Kitabevi, 2010.

Faruk Kadri, Timurtaş, Eski Türkiye Türkçesi, Enderun Yay. İstanbul. Hayati Develi, Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar, Türk Dil Kurumu, Ankara 1995. 1990.

Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Aydın Kitabevi, 2005.

OSMANLI TÜRKÇESİ METİNLERİ-II

İZLENCE / BAHAR 2024

Hâlid Ziya, *Kırık Hayatlar*.

Hayati Develi, *Osmanlı Türkçesi Kılavuzu I-II*, İstanbul: Kesit Yayınları: 2010.

Hayati Develi, “18. Yüzyıl Türkçesi Üzerine”, *Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi*, Gazimağusa 1998, s. 27-36.

J. Redhouse. *A Turkish and English Lexicon*. Beirut : Librairie du Liban, 1996.

Mehmed Âkif, *Safahat*, Hz. Abdullah Uçman, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2011.

Mehmet Kanar, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul: 2011.

Mehmet Kanar, *Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Derin Yayınları: İstanbul, 2017.

Muharrem Ergin. *Osmanlıca Dersleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1962.

Mustafa Özkan- Hatice Tören, *Osmanlı Türkçesi I-II*, İstanbul: Akademik Kitaplar, 2010.

Nâmık Kemâl, *Şâir Nedir?*

Recâizade Mahmud Ekrem, *Erbâb-ı Sanâyi-i Nefîse*

Şemseddin Sami. *Kamus-ı Türki (Tıpkıbasım)*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1989.

Şemseddin Sami, *Kuvvet*.

Tevfik Fikret, *Rübâb-ı Şikeste*, Hz. Abdullah Uçman, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2006.

Kubbealtı Lugatı. <http://lugatim.com>

Ziya Paşa, *Nu'ut-ı Şerîfe*

Elektronik Kaynaklar:

- <https://www.wikilala.com>
- <http://lugatim.com>
- <https://kelime.com>
- <https://www.digitalottomanstudies.com>
- <https://www.lexiqamus.com/tr>

HAFTALIK DERS İZLENESİ

<p>Hafta 1: Dersin Tanıtımı ve Metin Okuma Çalışması</p> <ul style="list-style-type: none"> - Şemseddin Sâmî'nin <i>Kuvvet</i> adlı metni - Nâmık Kemâl'den <i>Şâir Nedir?</i> adlı metin
<p>Hafta 2: Arapça Kelimelerde Kemiyet ve Keyfiyet Kavramı ve Metin Okuma Çalışması</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi II kitabından ilgili bölüm - <i>Belâgât-ı Osmâniye</i> 'den bir sayfa
<p>Hafta 3: Arapça Sıfatlar ve İsimler ve Örnek Metinler</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi II kitabından ilgili bölüm - <i>Rübâb-ı Şikeste</i> 'den <i>Kârii 'lerime</i> adlı metin
<p>Hafta 4: Arapça Tamlamalar ve Metin Okuma Çalışması</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi II kitabından ilgili bölüm - <i>Rübâb-ı Şikeste</i> 'den <i>Gayyâ-yı Vücûd</i> şiiri
<p>Hafta 5: Osmanlı Türkçesinde Kullanılan Arapça Kalıplar ve Metin Okuma Çalışması</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hayati Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu II. Ciltten ilgili bölüm - Ziya Paşa'dan <i>Nu'ût-ı Şerife</i> adlı metin
<p>Hafta 6: Osmanlıca Sözlüklerin ve Dijital Kaynakların Tanıtılması</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osmanlıca sözlükler ve Osmanlıca dijital kaynaklar tanıtılacaktır. Dijital Beşeri Bilimler ve Osmanlı çalışmaları hakkında bilgi verilecektir. Ders öğretim görevlisinin notları ve ilgili dijital ortamlara elektronik erişim sağlanacaktır. - https://www.wikilala.com - http://lugatim.com - https://kelime.com - https://www.digitalottomanstudies.com - https://www.lexiqamus.com/tr
<p>Hafta 7: Quiz uygulaması, değerlendirilmesi ve ara sınav bilgilendirmesi</p>
<p>Hafta 8: Ara sınav Haftası</p>

OSMANLI TÜRKÇESİ METİNLERİ-II

İZLENCE / BAHAR 2024

Hafta 9: Ara Sınav Sorularının Çözümü ve Metin Okuma Çalışması <ul style="list-style-type: none">
- Hâlid Ziya'nın <i>Kırık Hayatlar</i> metninden bir bölüm
Hafta 10: Farsçada Kelime Yapımı: İsimler ve Sıfatlar ve Metin Okuma Çalışması <ul style="list-style-type: none">
- Hayati Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu, C. II. ilgili bölüm
- Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi C.II ilgili bölüm
- Abdülhak Hâmid'den <i>Merkad-i Fâtih</i>'i Ziyaret
Hafta 11: Farsça Tamlamalar: İsim ve Sıfat Tamlamaları ve Metin Okuma Çalışması <ul style="list-style-type: none">
- Hayati Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu, C. II. ilgili bölüm
- Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi C.II ilgili bölüm
- Cenâb Şehâbeddin, <i>Hac Yolunda</i>
Hafta 12: Farsça Eklerin Osmanlı Türkçesindeki Kullanımları ve Metin Okuma Çalışması <ul style="list-style-type: none">
- Hayati Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu, C. II. ilgili bölüm
- Mustafa Özkan- Hatice Tören, Osmanlı Türkçesi C.II ilgili bölüm
- Recâizade Mahmud Ekrem, <i>Erbâb-ı Sanâyi-i Nefise</i>
- Evliyâ Çelebi, <i>Seyahatnâme</i>
Hafta 13: Metin Okuma Çalışması <ul style="list-style-type: none">
- Mehmed Âkif, <i>Safahat</i>'tan <i>Mahalle Kahvesi</i>
- Ahmet Haşim, <i>Gurebâhâne-i Lakkakan</i>'dan <i>Müslüman Saati</i>
Hafta 14: Quiz uygulaması, değerlendirilmesi ve final (bitirme) sınavı bilgilendirmesi
Hafta 15: Final Sınavı